

Svar på skriftligt spörsmål SSS 59/2025 rd

Svar på skriftligt spörsmål om ökad byråkrati för tung trafik

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 59/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Mika Riipi /cent m.fl.:

Varför har regeringen i strid med sina löften ökat byråkratin för tung trafik,

vad avser regeringen göra för att minska byråkratin för tung trafik vad gäller förnyande av förarnas kör tillstånd,

på vilket sätt avser regeringen utveckla systemet för körundervisning för tunga fordon för att hjälpa upp tillgången på yrkeskunniga förare, och

på vilket sätt avser regeringen påverka på EU-nivå för större regional flexibilitet i kör- och vilotidsbestämmelserna enligt omständigheterna särskilt i nordliga och glest befolkade regioner?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Transportörer spelar en viktig roll för försörjningsberedskapen och näringslivets konkurrenskraft i Finland.

Regeringen Orpo har varken föreslagit eller har för avsikt att föreslå kortare giltighetstider för körkort som beviljas i Finland.

Giltighetstiden för körkort i grupp 2 (behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE) som beviljats i Finland efter den 19 januari 2013 är fem år. Efter att körkortsinnehavaren fyllt 68 år är körkortet giltigt högst två år åt gången.

I Sverige är giltighetstiden för körkort i grupp 2 som beviljats efter den 19 januari 2013 fem år åt gången. Körkortsinnehavare som är 45 år eller äldre ska skicka in läkarintyg. Körkortets administrativa giltighetstid förkortas i och med att innehavaren blir äldre, men hen kan åläggas att skicka in ett läkarintyg till exempel vart tredje år.

Giltighetstiderna för körkort bygger på EU:s direktiv om körkort (2006/126/EG). Genom körkortsdirektivet kan medlemsstaterna förkorta den administrativa giltighetstiden för körkort efter att innehavare av ett körkort i grupp 2 fyllt 50 år och därigenom förkorta intervallet för

hälsokontroller. På så sätt kan man systematiskt övervaka att kraven på förarnas hälsotillstånd uppfylls.

Att körkort i grupp 2 ska förnyas vartannat år efter att föraren fyllt 68 år och att förarna ska genomgå regelbundna kontroller av förarnas hälsotillstånd har i Finland motiverats med bland annat trafiksäkerheten. Enligt förarbetena till lagen ska det omfattande läkarintyget ta hänsyn till åldersrelaterade förändringar, som samverkande sjukdomar.

Eventuella brister i förarnas hälsotillstånd uppdagas sannolikt lättare i den finländska modellen än i den svenska. Förnyande av körkort i grupp 2 vartannat år gäller främst personer som inte längre är i arbetsför ålder och ifall de fortfarande kör tunga fordon är det befogat med tätare kontroller av förarhälsan. En körrättsinnehavare som inte längre behöver körkort för lastbil eller buss kan själv begära att körrätten återkallas genom att kontakta ett av Ajovarmas serviceställen.

Direktivet om kompetens för förare av vägfordon ((EU) 2022/2561) innehåller relativt detaljerade krav på förvärvande av kompetens för lastbils- och bussförare och på den fortbildning som krävs för att upprätthålla kompetensen. I direktivet fastställs utbildningarnas innehåll och längd samt provens innehåll. Dessutom innehåller direktivet åldersrelaterade krav.

I Finland erbjuds samtliga alternativ enligt direktivet för förvärvande av kompetensen för lastbils- och bussförare: utbildning för grundläggande kompetens (280 timmar), utbildning för snabbförvärvad kompetens (140 timmar) samt ett alternativ med endast prov och utan deltagande i obligatorisk utbildning. I de övriga medlemsländerna tillämpas i regel endast ett eller två av de ovannämnda alternativen.

Många av dem som i Finland förvärvar kompetensen gör det i samband med militärtjänsten. De flesta av dem genomgår utbildning för snabbförvärvad kompetens (140 timmar), som de ska komplettera om de efter militärtjänsten vill arbeta som förare i det civila, men inte uppfyller ålderskravet (21 år för lastbilsförare och 23 år för bussförare).

Försvarsmakten har tillsvidare inte infört modellen med endast prov. Enligt kommunikationsministeriets vetskap beror detta delvis på att modellen kräver väldigt individuell och grundlig bedömning av huruvida personen kan klara av de krävande proven. Dessutom bör man beakta att modellen med endast prov är ett ändamålsenligt alternativ då personen redan besitter kunskaper och färdigheter för framförande av tung materiel, vilket sällan är fallet bland dem som inleder sin militärtjänstgöring eftersom rekryterna är unga.

Trafik- och kommunikationsverket har på uppdrag av ministeriet utvärderat genomförandet av direktivet om kompetens för förare av vägfordon och modellen med endast prov för förvärvande av grundläggande kompetens. Enligt utvärderingen har det i genomförandebestämmelserna och de hittills genomförda proven inte uppdagats sådana problem som skulle tala för en ändring av bestämmelserna. Kompetenskraven på ansvariga ledare och bedömare av proven är motiverade med anledning av den höga kraven och kvalitetskriterierna i provet samt en jämlig och korrekt bedömning av provprestationerna.

Undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen ansvarar för utvecklingen av förarutbildningen inom yrkesutbildningen med hänsyn till kraven i direktivet om förarnas kompetens.

För närvarande pågår trepartsförhandlingarna om en reform av direktivet om körkort. Genomförandet av det nya körkortsdirektivet kommer att kräva omfattande ändringar i den nationella lagstiftningen om körkort. I samband med genomförandet av direktivet är det möjligt att vid behov också se över kraven på körkortsutbildningen.

Regeringen arbetar på EU-nivå för att proaktivt påverka ett flertal initiativ inom transporter så att de finländska särdragen och förhållandena beaktas. Kommunikationsministeriet har nyligen diskuterat undantag till förordningen om kör- och vilotider med EU-kommissionen. Man har diskuterat bland annat det nationella införandet av vissa undantag som kräver kommissionens godkännande, bland annat för glesbygder. På frågan om förordningen om kör- och vilotider eventuellt kommer att ses över de närmaste åren har kommissionen svarat att något initiativ om ändring av förordningen inte är i sikte.

Helsingfors 27.3. 2025

Kommunikationsminister Lulu Ranne